

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmæ Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De speciebus Timoris. Cap. III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46132)

dus. Quod semper sit timendum, ostendit Bernardus super
 Cant. dicens: Quum adest gratia, time ne non dignè opereris
 ex ea. Amplius time subtracta gratia, quia relinquit te custo-
 dia tua. Si redierit gratia, multo amplius tunc timendū, ne for-
 tē contingat pati reciduum. Recidere enim quā incidere de-
 terius est, iuxta illud Ioannis 5. Ecce iam sanus factus es: non
 amplius peccare, ne deterius tibi aliquid contingat. ¶ Alia tunc
 causa timoris possunt assignari. Quarum prima tangitur in
 Psal. Delicta quis intelligit? Delictum dicitur peccatum omis-
 sionis à delinquendo. Multi verò sunt, qui licet non commi-
 tant peccatum mortale, nesciunt tamen verum omittēdo mor-
 taliter peccare. ¶ Alia causa timoris potest esse, quia multa vi-
 dentur homini bona quæ Deus intelligit esse mala. Grego. Ple-
 runque in conspectu sordet æterni iudicis, quod intentione ful-
 get operantis. 1. ad Corinth. 4. Nihil mihi conscius sum, sed non
 in hoc iustificatus sum. ¶ Tertia causa est, quia nescit homo
 qualis futurus sit finaliter, licet in præsentī sit bonus. Ecclesia 4.
 Sunt iusti atque sapientes: & opera eorum in manu Dei: & tamē
 nescit homo utrū amore an odio dignus sit. Intellige finaliter.
 Potest enim aliquis in momento cadere, & non adiciet vte-
 surgat. ¶ Vbiq̄ timendum est, quia de quolibet statu aliqui
 damnantur. Osce 13. Consolatio abscondita est ab oculis meis,
 quia ipse inter fratres diuidet. Et loquitur de inferno, Mat. 14.
 Duo in lecto, vnus assumetur, & alius relinquetur. Lectum in-
 telligas quietē contemplationis. Timendum est homini ex om-
 ni parte. Homo enim est sicut castrum vndiq̄ portas habens
 per quas capi potest. Portæ istæ, sensus sunt. Est etiam homo
 sicut castrum obsessum vndiq̄ ab hostibus. Sapientia 14. Crea-
 tura Dei in odium facta sunt, & in tentationem animæ ho-
 minum, & in mulpulam pedibus insipientium. Viri sancti
 non solum timent in malis, sed etiam in bonis. Iob non
 Verebar omnia opera mea. Grego. Piarum mentium est, ubi
 culpam agnoscere, vbi culpa non est. Idem: Si placere Deo
 veraciter cupimus, postquam peruersa subegimus, ipsa in no-
 bis bene gesta timeamus. Greg. in 2. parte Moralium: Iusti om-
 ne quod agunt metuunt, dum cautè considerant ante quem iu-
 dicem stabunt.

De speciebus Timoris.

CAP. III.

Notandum quod super illud Prou. 1. Timor domini principium
 sapientia, distinguit Glo. Bedæ duas species timoris
 his verbis: Duo sunt timores domini seruilis, qui principium sa-
 pientia

pientia est: & admirabilis, qui perfectione sapientiae comitatur.
 Seruilis principium est sapientiae: quia qui post errata sapere inci-
 pit, primo timore diuino corripitur ne puniatur: sed huc perfe-
 cta charitas foras mittit. Succedit huic timor domini permanens
 in seculum seculi, quem non excludit charitas, sed auget, quo
 timet filius ne vel in modico oculos amatissimi patris offendar.
 Berna. in sermonibus distinguit tres species timoris, his verbis:
 Primus timor est, ne cruciemur in gehenna. Secundus, ne exclusi
 à visione Dei priuemur tam inestimabili gloria. Tertius rapiet
 animam omni solitudine timidam, ne forte deseratur à gratia.
 Sed nec Beda, nec beatus Ber. ponunt species timoris nisi diuini.
 Vnde possunt distingui sex species timoris, vt enumerentur
 omnes species timoris, siue sit timor bonus, siue malus vel neq;
 bonus neq; malus. ¶ Prima species timoris est timor naturalis,
 quo quilibet timet naturaliter nociuū naturae. Hic timor nō est
 meritorius, neq; demeritorius, quia non subest libero arbitrio.
 Hoc timore timuit Christus naturaliter mortē. Marc. 14. Cœpit
 Iesus pauere. ¶ Secūda species est timor humanus: quum scilicet
 aliquis timet amplius debito corpori suo. Qui timor prohibe-
 tur, Matt. 10. Nolite timere eos qui occidūt corpus. Et procedit
 ex nimio amore presentis vitæ. Et sicut amor presentis vitæ
 quādoq; est veniale peccatū, vt quādo est citra Deū. Quandoque
 verò est mortale, vt quādo non est citra Deū: Ita timor huma-
 nus est veniale peccatū, quādo oritur ex amore veniali. Quādo-
 que mortale, vt cū oritur ex amore mortali. De quo amore Io.
 12. Qui amat animam suam, perdet eam. Ex timore humano
 negauit Petrus Christum. Matth. vicesimo sexto, Marc. decimo-
 quarto, Luca 22. ¶ Tertia est, timor mundanus, quando aliquis
 nimis timet rebus suis. Iste timor fuit in Iudæis quū occiderent
 Christum. Ioan. cap. duodecimo: Si dimittimus eum sic, omnes
 credent in eum, & venient Romani, & tollent locum nostrum
 & gentem. Iste timor multū habet cruciatus. Augustinus: Diui-
 tiae plus excruciant adeptæ amissionis timore, quàm concupitæ
 adceptionis ardore. ¶ Quarta species est, timor seruilis. Timor
 seruilis est, vt ait Augustinus, quum propter timorē gehēnæ cō-
 timet se homo à peccato. Et iste timor nō est cum charitate. Vn-
 de Augustinus loquēs de hoc timore: Inaniter, inquit, putat vi-
 ctorem se esse peccati, qui timore non peccat: quia si nō imple-
 tur foris negotium malæ cupiditatis, ipsa tamē mala cupiditas
 foris est hostis. Idē: ipsa voluntate reus est, qui vult facere quod
 nō licet fieri: sed idē nō facit, quia nō potest impune fieri. Nam
 quan

quantum in ipso est, mallet non esse iustitiam prohibentem, que punietem. Et vique si mallet non esse iustitiam, quis debitorabit quod si posset, eam auferret? Ac per hoc quomodo iustus est iustitię talis inimicus? vt si potestas detur, præcipiente auctoritate ne comminatem vel iudicatem ferat. Inimicus ergo iustitię est qui præ timore nõ peccat. Amicus autẽ erit, si eius amore non peccet. Item super illud Psalmographi: Confige timore tuo carnes meas. dicit glos. Timor legis seruiliis pedagogo me præcessit, qui ad castrũ duxit, sed nõ crucifixit carnem, quia viuit peccãdi volũtas, & sequeretur opus si speraretur impunitas. Et secundũ hanc glossam non solum vocatur timor seruiliis quãdo aliquis dimittit peccare timore pœnẽ futurę sed quãdo dimittit peccare timore pœnẽ temporalis: vt faciebãt multi in veteri lege, & vt fit hodie in multis religionibus. Roman. 8. Non accepistis spiritum seruitutis iterũ in timore &c. Timor seruiliis est quasi vestis de sacco, cũ qua nullus ingreditur regnum cœlorum. Non licebat indutum sacco ingredi aulam Assueri. Esther 4. Quinta species est timor initialis qui est imperfecta charitate. De quo 1. Ioan. 4. Perfecta charitas formittit timorem, quoniam timor pœnam habet. glos. Timorem illum de quo dicitur, Initium sapientię timor domini. Quo timet quisque incipiens opera iustitię, ne veniat districtus iudex, & se minus castigatum damnet. Qui habet hunc timorẽ, timet puniri, & timet à Deo separari, quem iam amat: sed timor separationis principalior est. Sexta species est, timor filialis, qui est cũ perfecta charitate, qui secundum aliquem vsum suum manebit in patria. De quo in Psal. Timor domini sanctus permanet in seculum seculi, Qui habet timorem filialẽ, cauet offensam patris cœlestis, sicut bonus filius, etiã si sciret ex illa offensa nihil mali sibi accidere. Cum illo timore securitas est quoniam affit perfecta charitas. 1. Ioan. 4. In hoc perfecta est charitas De nobiscum, vt fiduciã habeamus in die iudicij quia sicut ille est & nos sumus in hoc mundo. glos. Per hoc habemus fiduciã quia imitamur perfectionẽ dilectionis eius in hoc mũdo, amando scilicet inimicos. Vbi est perfecta charitas, deest remotio conscientie, & timor aeternę pœnẽ. 1. Ioan. 4. Qui timet non est perfectus in charitate. glos. super illud, charitas foras mittit timorem. Perfecta charitas perfectam iustitiã facit: nec habet quod timeat, sed desiderat. Dicuntur sancti maximẽ timere gehennam quia maximẽ cauent ea que ad gehennam ducunt. Greg. super Iob: Mens plus illuminata, plus timet. Hieronym. Prudenter timet

metur q
dicitur e
ratem. P
voluntas
diuina
volentes
fit fuga r
culpa, ti
timor ve
verò mal
timoris:
damni: &
Fuga pœ
Fuga ve
temporal
timorem
potest: Ti
Et intelli
cionem v
la. Si bon
malũ est,
tinet ad t
num, si il
num vero
illa bona
Si verò e
initialem
filialem.
imminet
stare. Gre
tendus e
omnis re
omnia su
stare aut
ante hom
tibi defu
tollere vi
hoc est,
meritis
tur, & era
coniaran
metur

metur quicquid accidere potest. Vfus timoris filialis in patria dicitur esse quædam resiliens à Dei altitudine in propriam paruitatem. Poterit tamen videri alicui quod timor filialis in patria, sit voluntas cauendi Dei offensam, vel quædam fuga spiritualis diuinae altitudinis, qua scilicet electi refugiant se æquare Deo, volentes esse ei subiectissimi. ¶ Et notandum, quod quum timor sit fuga mali, malum verò diuidatur in malum pœnæ & malum culpæ, timor filialis fugit malum culpæ, scilicet Dei offensam: timor verò naturalis, naturaliter fugit malum pœnæ. ¶ Fuga verò mali pœnæ voluntaria pertinet ad alias quatuor species timoris: malum pœnæ diuiditur in pœnam sensus, & pœnam damni: & vtraque, diuiditur in temporalem pœnam & æternam. Fuga pœnæ sensus temporalis pertinet ad timorem humanum. Fuga verò pœnæ sensus æternæ, ad timorẽ seruilem. Fuga dani temporalis, ad timorem mundanum. Fuga damni æterni, ad timorem initialem. ¶ Item notandum quod timor sic describi potest: Timor est spiritualis fuga rei præpotentis vel excellētis. Et intelligas rem præpotentẽ, quæ præpotens est secundũ suspensionem vel opinionẽ timētis. Res verò illa vel est bona vel mala. Si bona, fuga illius pertinet ad timorem reuerentiæ. Si verò malũ est, aut fuga illius mali est bona aut mala. Si mala est, pertinet ad timorem humanũ, vel mundanum. Ad timorem humanum, si illud malum pertinet ad ipsam personam. Ad mundanum verò, si malũ illius pertineat ad damna rerum. Si verò fuga illa bona est, & est sine charitate, pertinet ad timorem seruilem. Si verò est cum charitate, sed imperfecta, pertinet ad timorem initialem. Si verò est cũ charitate perfecta, pertinet ad timorem filialem. Et notandum quod cum aliquod periculum homini imminet, ipse timere debet eum qui habet omnia in sua potestate. Greg. Quicquid est quod exterius scuit, per hoc ille merendus est qui hoc interius disponit. Psalm. Timeat dominum omnis terra. Aug. Si creature sciant, Deum time, nō illas, quia omnia sub ipso sunt. glo. Cupiditatẽ nocendi per te habes: potestare autẽ nocendi si ille nō dat, nō habes. Ideo Deus homo stans ante hominẽ, ait: Nō haberes in me potestatem, nisi esset datum tibi desuper. Nec etiã ipse diabolus vel vnã ouiculam potuit tollere viro sancto Iob, nisi prius diceret, Mitte manum tuã. Iob. hoc est, da potestatem. i. Mach. 2. A verbis viri peccatores ne timeatis: quia eius gloria stercus & vermis est: hodie extollitur, & eras non inuenietur. Esa. 8. Timorem eius, scilicet populi coniurantis contra me, non timeatis, neque paucatis: dominum

exercituum ipsum sanctificate, ipse pauor vester, & ipse terro-
 vester. Item Esa. 51. Quis tu, vt timeas ab homine mortali, & a
 filio hominis qui quasi fornax arefcescet? Prou. 29. Qui timeat
 hominē, cito corruet: qui sperat in domino, subleuabitur. ¶ Item
 notandum quòd Ioannes Damascenus distinguit sex species
 timoris, vnanquamque describens his verbis: Diuiditur timor
 in sex species, in segnitiam, erubescētiā, verecundiam, admi-
 rationem, stuporē, agoniā. Segnities est timor futurae operati-
 nis. Erubescētia timor est in expectatione conuictij. Verecundia
 timor est in turpi facto. Admiratio est timor ex magna imagi-
 natione. Stupor est timor ex inconsueta imaginatione. Agonia
 est timor per casum: scilicet per infortunium. De erubescētia
 dicit Ioānes Damascenus, quòd est optima passio. Philosophus
 de iuvene quodam: Erubuit, salua res est. Senec. in epistolis.
 Verecundia bonum in adolescente signum est. Tullius in lib. de
 offic. Sine verecundia nihil rectum esse potest, nihil honestum.
 Bernar. super Cantic. Nescio si quicquam gratius verecundia in
 moribus hominum deprehendi queat. Verecundia omnium est
 ornatus ætatum: sed in tenera ætate amplius pulchritudine
 reficit. Quid amabilius verecundo adolescente? quàm pulchra
 hæc & quàm splendida gemma morum in vultu adolescentis,
 quàm vera & minimè dubia, bonæ nuntia spei bonæ indolis in-
 dex est? Quid ita? turpiloquij & omnis deinceps turpitudinis
 fugitium. Soror est continentia. Nullū est æquè manifestum
 signum columbinæ simplicitatis. Et idè testis est innocentia.
 Lampas est pudicæ mentis iugiter lucens: vt nihil in ea turpe
 vel indecorum residere attentet quod non illico prodatur. Item
 Verecundia spiritalis gloria est conscientia, famæ custos, vitæ
 decus, virtutis sedes, virtutum primitia, naturæ laus, insignis
 torius honesti. De erubescētia bona vel mala, require in tracta-
 tu de superbia, vbi agitur de ornatu mulierum.

*De his quæ possunt incutere Timorem. De attendendis circa extre-
 mum iudicium. Et varietate, acerbitate, & infinitate pœnarum
 infernalium.*

CAP. IIII.

Dodecim sunt quæ possunt homini iacutere timorē. Pri-
 mū est, cōsideratio lachrymarū Christi. Verisimile est statim
 illū valde periculosum esse pro quo Deus fleuit. De lachrymis
 Christi, habetur Luc. 19. Vidēs Iesus ciuitatē, fleuit super illā. Et
 Io. 11. Et lachrymatus est Iesus. Et 5. ad Heb. Cū clamore valido
 & lachrymis preces offerēs exauditus est pro sua reuerētia. Be-
 Cōparitur Dei filius, & plorat: homo patitur, & ridebit. ¶ Secū-
 dum